

RAS

Rasspecifik avelsstrategi för

Cairnterrier

Foto: Inger Hansson

Innehåll

Inledning.....	3
Generellt om rasen.....	4
Historia.....	4
Populationsanalys.....	5
Antal Registreringar.....	6
Nuläge population.....	8
Handlingsplan population.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Hälsa.....	9
Nuläge hälsa.....	11
Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Handlingsplan hälsa.....	12
Mentalitet.....	13
Nuläge mentalitet.....	14
Handlingsplan mentalitet.....	16
Exteriöra Egenskaper Bakgrund.....	17
Exteriöra egenskaper nuläge.....	17
Handlingsplan exteriöra egenskaper.....	18
Kommentar från SKK föregående ras.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Kommentarer avelskommitten.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Inledning

Syftet med RAS är att informera valpköpare och vägleda uppfödare mot gemensamma mål vad gäller hälsa, mentalitet och exteriör.

Rasens utveckling och framtid grundar sig på uppfödarnas val av avelsdjur och att aveln måste vara målinriktad, långsiktig och hållbar så att den inte leder till brister avseende hälsa, funktion, mentalitet och exteriör.

2005 fastställde SKK den första Rasspecifika Avelsstrategin för cairnterrier som då trädde i kraft. Den har därefter reviderats vid två tillfällen och denna version är avsedd att gälla till och med 2027.

Rasklubbens genomförande av arbetet med uppdatering av RAS 2022.

En broschyr om hundens fostran och perioder under uppväxten har producerats som en hjälp för nya cairnterrierägare för att därigenom verka för bättre förståelse för rasens mentalitet.

En ny informationsbroshyr för rasen har producerats.

Avelskommittén (AK) har deltagit på kurser och konferenser för avelsfunktionärer, arrangerade av SKK och Svtek.

Uppfödarmöten var inplanerade under åren inför denna uppdatering men fick pga pandemin ställas in. Ett digitalt uppfödarmöte genomfördes dock i januari 2022 med ett 40-tal deltagare. Detta har sedan följts upp med ännu ett digitalt uppfödarmöte som behandlade SKK:s avelsdata och hur man kan arbeta med detta samt en kortare delrapport om pågående häsloenkät.

En grupp med referenspersoner har getts möjlighet att lämna synpunkter på materialet och i ett senare skede har materialet även presenterats för alla intresserade uppfödare och avelshundsägare, vilket har lett till en bred förankring.

AK har tagit del av Agria Breed Profile samt inhämtat statistik från övriga försäkringsbolag och följer kontinuerligt uppdateringar i SKK's avelsdata.

Mätning av mankhöjd på rasen har tidigare genomförts 2008 och 2013-14. Avsikten var att följa upp detta med en ny omgång mätningar inför denna uppdatering. Även detta fick ställas in pga pandemin. Ny mätning planeras inför nästa uppdatering.

Kommentar från SKK i samband med fastställande av föregående RAS

Undertecknad har på uppdrag av SKK/AK granskat Cairnterrierklubbens Rasspecifika Avelsstrategi (RAS) för cairnterrier.

Dokumentet är välformulerat och välskrivet med en genomtänkt disposition samt väl förankrat i rasklubben. Rasens historia och etablering i Sverige är väl beskriven. Nuläget är utmärkt analyserat och presenterat.

Två hälsoenkäter har genomförts och analyserats med slutsatsen att rasen är ganska frisk i förhållande till andra raser.

Analysen av mankhöjd visar på en stor spridning. Diagrammen över mankhöjderna kan göras mer pedagogisk, t.ex. bör skalstegen vara lika stora, och tikarna kan inte stämma. Detta kan ändra slutsatserna om variationen och medeltal i höjd.

Det finns fortfarande vissa frågetecken kring mentaliteten i rasen med en relativt stor grupp som uppvisar rädsla av olika slag. Det är viktigt att detta analyseras vidare. Det är dock inte anmärkningsvärt att en del hundar fortfarande har stor jaktlust, snarare tvärtom, eftersom ursprunget är en jakthund. Om nu klubbens avelsinriktning är att minska jaktlusten så är det rimligt att anta att rasen inte längre är ämnad att vara jakthund?

Den fortsatta minskningen av antal registrerade valpar per år är ett problem för många raser och gör att särskilda råd behövs för denna situation och detta diskuteras i SKK/AK. Klubben verkar dock vara medveten om denna problematik.

Jag önskar god fortsättning med avelsarbetet!

Knutby 12 januari 2017
Kjell Andersson

Generellt om rasen

Historia, bakgrund och utveckling

Cairnterriern kommer från de skotska öarna Skye, Mull och Harris samt grevskapet Inverness på det skotska höglandet innanför Hebriderna. Från begynnelsen såg de ut som distinkta varianter av långkroppade, lågbenta strävåriga terriers.

De kallades då för "earth dogges" eller "terrier" (från det latinska ordet terra som betyder jord.) Dessa hundar var ämnade att skydda gårdarnas tamdjur från t ex räva, grävling, vildkatt, utter och gnagare som fräckt kunde gå in och ta höns och lamm mitt på dagen. Ett koppel av dessa hundar ansågs vara nödvändigt att äga för såväl fattiga bönder som godsägare.

Det är dessa varianter som format dagens cairnterrier. År 1908 försökte man lansera rasen under namnet Korthårig Skyeterrier, vilket emellertid mötte en storm av protester från skyeterrierrasens anhängare.

Slutligen fick rasen namnet Cairnterrier och erkändes 1910 som självständig ras. cairn är gaeliska och betyder stenröse.

Den första cairnterriern importerades till Sverige 1924. Den förde en ganska tynande tillvaro i landet ända fram till början av 50-talet. Under denna period avlades mycket

på ett antal importörer utan att någon speciell typ eller enhetlig kvalitet kan sägas ha varit dominerande.

Sedan kom Karen Schmidt, kennel Snorrehus, in i bilden. Hon kom att bli den mest betydelsefulla och dominerande uppfödaren av rasen. Detta ledde både till en kvalitetshöjning och till ökad popularitet samt allt större framgångar i utställningssammanhang. Samtida med Karen Schmidt var också Kerstin Holm, kennel Gruvbäcken, som förutom flera vinstrika importörer från Storbritanniens också hade rasens första svenskfödda internationella champion, Lightning McDonald. Typmässigt tenderade hundarna från början av 1960-talet och fram till 1970-talet att bli att bli lägre och tyngre om än välkonstruerade. Den "ursprungliga" typen är den som beskrivs i standarden och den föreskriver en kvick, alert och naturlig arbetande terrier med medellånga ben utan alltför grov benstomme.

I mitten av 70-talet skedde så en förnyring i uppfödarleden och flera av de uppfödare som därefter kom att dominera rasen och dess utveckling, tillkom.

En markant förändring mot en lättare och mera högställd cairn skedde, främst genom arbete och inflytande av Maud Montgomery-Bjurhult, kennel Sarimont.

De riktigt stora framgångarna i utställningssammanhang kom då också snabbt. Rasen utvecklades mer exteriört och större fokus lades på presentationen av hundarna både när det gällde pälsvård och handling.

Idag håller svenska cairn mycket hög klass vilket bevisas av långa rader av europa- och världsvinnartitlar. Även i rasens hemland har framgångarna varit stora med många segrar på såväl Crufts som på stora rasspecialer och andra utställningar.

Populationsanalys

Bakgrund population

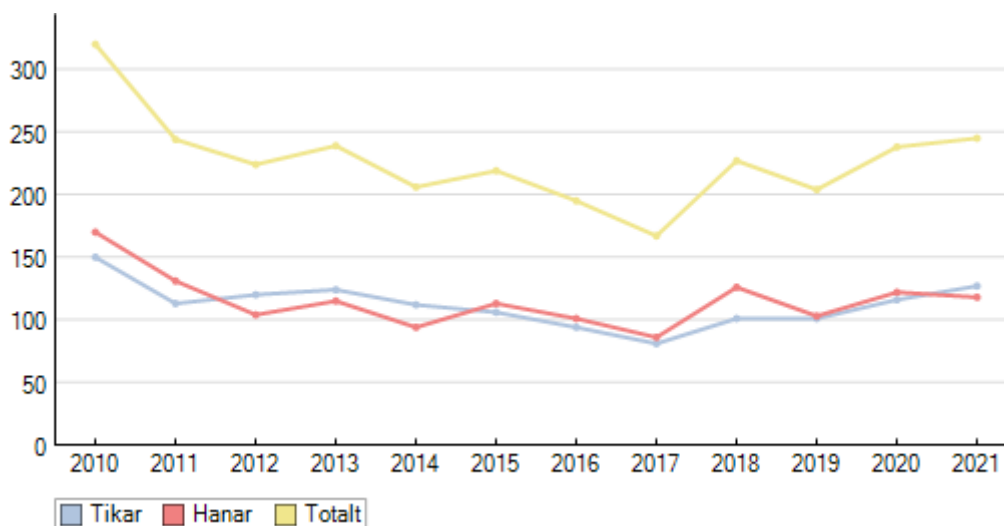
Under lång tid kom svensk cairnterrieravel att påverkas av främst Karen Schmidt, kennel Snorrehus, och de importörer hon gjorde vilka tillförde rasen välbehövligt nytillskott.

Vid en historisk analys kan man konstatera att övriga linjer kom att få ett mindre inflytande över tid.

En sammanställning av de hanhundslinjer som kommit att dominera såväl sett till antalet avkommor som till i vilken utsträckning de kommit att präglade aveln i generationer (visas genom antalet barn-barn) visar att vi bygger aveln på i huvudsak två hanhundslinjer. Daleacre Jeroska och Toptwig Tilden. Dessa två linjer var mycket dominerande och de hanar som bar på den ena av dessa linjer bar nära nog alltid på den andra linjen på mödernet.

Med tiden har dock nya linjer tillkommit och dessa äldre linjer ligger så långt tillbaka att de inte kan tillmätas alltför stor betydelse längre.

Antal Registreringar

1990 var det år då det registrerades flest antal cairnvalpar (691 st). Sedan dess har populariteten minskat, i likhet med för flesta andra trimraser, för att under senare år stabilisera sig på 200-250 registreringar.

I mitten av åttiotalet införde klubben en rekommendation att ingen hanhund borde para fler än 5 tikar per år, främst med anledning av de fall av RD som då förekom.

1999 sammankopplades möjligheten att erhålla någon av klubbens utmärkelser med att man är tvungen att följa klubbens avelsrekommendationer och samtidigt ändrades texten i denna till att ingen hanhund får para fler än 5 tikar per år. Detta har hela tiden följts av nära nog samtliga uppfödare och hanhundsägare vilket har gett en breddning av avelsbasen och s.k. "matadoravel" förekommer ej i rasen.

Det har även gett den effekten att få hanar lämna efter sig fler valpar än det antal som av P-E Sundgren rekommenderats i förhållande till rasens storlek, dvs högst 25 % av det genomsnittliga antalet registrerade valpar/år fördelat på hanens hela verksamma period. Under perioden då registreringarna låg på ca 500 valpar per år innebar det 125 valpar/hane under dess hela verksamma avelsperiod. Med 250 valpar idag innebär det 60-65 valpar/hane.

I dagsläget finns det 4 hanhundar, födda från 2010 som har mellan 50-64 avkommor registrerade.

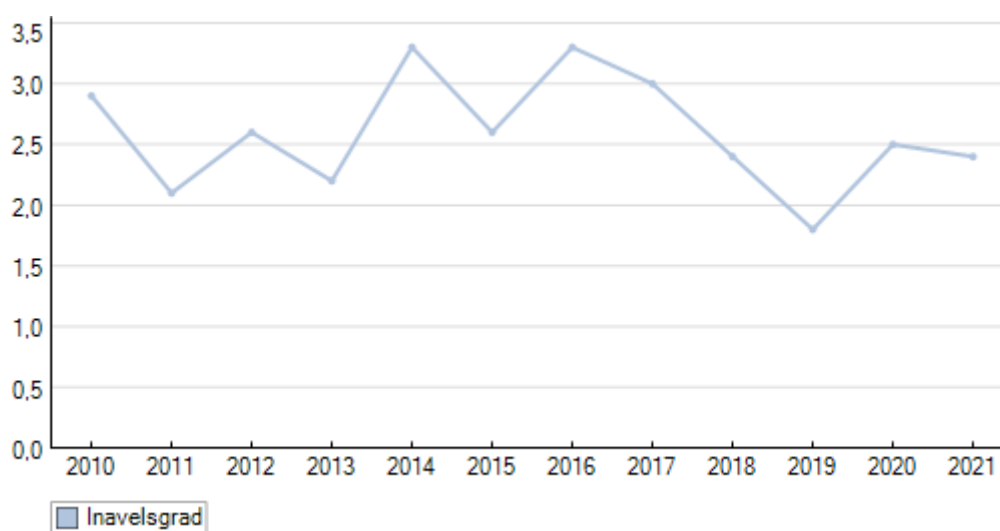
Inavelsgrad

Den genomsnittliga inavelsgraden anses vara relativt låg. En beräkning av densamma för perioden 1992 – 2001 visar på en inavelsgrad på 5% räknat på 5 generationer. (enl.

P-E Sundgrens beräkningar). Samma beräkning för 5-årsperioden 2000 tom 2004 ger en inavelsgrad på 4,15% vilket visar på en tydlig minskning.

Sedan 2005 har inavelsgraden varierat mellan 1,9 - 3,3 % för att i under åren 2018 - 2021 stabilisera sig under 2,5 %.

Mindre variationer under åren kan förklaras med att inavelsprocenten räknas per individ och antalet registreringar har markant minskat. Har vi då en eller flera kullar med många valpar med hög inavelsprocent höjs genomsnittet på inavelsprocenten och det kan påverka utfallet tillfälligtvis enstaka år.

Kullar födda

Fördelning

parningar i % 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021

Upp t.o.m.

6,25%	66	51	49	53	43	46	37	42	53	46	49	55
6,26% - 12,49%	3	3	5	4	9	3	8	5	2	5	5	4
12,5% - 24,99%	4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
25% -	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Nuläge population

Efter 2005 minskar antalet registreringar markant. Under de senaste åren har dock kurvan planat ut och stabiliserats på 200-250 registreringar/år. Tidigare fanns en misstanke om att minskningen av antalet hundar skulle kunna få negativ inverkan på avelsurvalet och därmed en alltmer ökande inavelsgrad. Det har dock ej påvisats några sådana följdverkningar. I varje fall ej i dagsläget. Vid närmare studie av många av dagens stamtavlor finner man dock att de härstammar från ett fåtal avelsdjur trots den låga inavelsgraden.

Minskningen av registreringar är dock på intet vis unikt för rasen utan har drabbat i princip samtliga trimraser och många andra raser i övrigt.

Anledningen till detta är oklar. Många rashundar är drabbade då s.k. designraser, blandrashundsavel och lagliga eller olagliga importörer av s.k. gatuhundar tar allt större del.

Mål population

Klubben ska verka för att:

- öka intresset för rasen och därigenom verka för ett bredare avelsurval.
- eftersträva att antalet registreringar består på den nivå vi befinner oss idag och att de gärna får öka en del utan att riskera att rasen blir så populär att det kan medföra negativa konsekvenser.
- göra PR för rasen genom god kvalitet på medlemstidning, hemsida, övrig media och annat informationsmaterial.

Uppfödarna ska verka för att:

- sprida god PR för rasen genom medverkan vid olika former av aktiviteter.
- i sin roll som uppfödare sprida information till valpspekulanter och andra om rasens alla användningsområden och dess fina egenskaper som familjemedlem och livskamrat.

Strategi population

Med de metoder som nu finns, genom SKK/Avelsdata, är det lätt att skaffa sig kunskap om inavelsnivån hos en planerad parningskombination. Det är viktigt att uppfödarna ser till att inavelsnivån håller det av genetiker vedertagna målet om 0,5% ökning per generation, dvs. ca 2,5% genomsnittlig inavelsnivå.

Valphänvisning i klubbens regi accepteras endast för kullar med en inavelsprocent på högst 6,25%.

Genom uppfödarmöten, fysiska eller digitala, ska utbildning i användandet av SKK/Avelsdata genomföras.

Ett tillskott med och användande av nya/andra linjer med väl dokumenterad bakgrund bör uppmuntras, så att rasens höga standard såväl exteriört som sundhetsmässigt kan bibehållas.

De avelsrekommendationer som nu finns och fungerat i många år inom rasen ska kvarstå för att öka avelsbredden och även fortsatt hålla inavelsprocenten på en önskvärd nivå.

En av klubbens och därigenom alla medlemmars huvuduppgifter är att verka för en god PR för rasen och verka för rasens fortlevnad och utveckling.

Klubben har producerat ett antal broschyrer med information om rasen.

Ett informationsblad finns som enkelt beskriver vår ras. Detta kan delas ut till intresserade och blivande Cairnterrierägare. Ett häfte som ges till nyblivna cairnterrierägare har tagits fram som en hjälp i fostran och mental utveckling. Dessa skickas automatiskt ut till uppfödarna när valparna är registrerade för att delas ut valpköparna i samband med valpleveransen.

Boken "Världens bästa kompis" säljs till uppfödarna för ett mycket lågt pris. Tanken är att den ska ges till nya valpköpare vilka därigenom får en gedigen information om rasen.

Klubben sponsrar, ekonomiskt och med informationsmaterial, de lokalavdelningar som har rasmontrar vid olika evenemang.

Information finns kontinuerligt uppdaterad på klubbens hemsida, via facebook och i rastidningen "Cairnbladet".

För att "fånga upp" alla nya cairnägare bjuder klubben på det första årets medlemskap.

Presumptiva valpköpare kan via klubbens valphänvisning, på klubbens hemsida, få hjälp att komma i kontakt med seriösa uppfödare.

Det är allas vårt ansvar att göra god reklam för rasen.

Hälsa

Bakgrund hälsa

Svenska cairnterrier har under lång tid varit en förhållandevis frisk ras, som inte haft några allvarliga ärftliga sjukdomar av större omfattning.

Enstaka fall av RD (Renal Dysplasi) fanns sannolikt redan på 1970-talet men först tio år senare blev det mera påtagligt att denna sjukdom fanns i rasen även om omfattningen

var ringa. Tack vare att klubbens dåvarande styrelse arbetade snabbt och aktivt, samt beslutade om åtgärder, gjordes uppfödarna tidigt uppmärksamma på problemet.

Klubben betalade inledningsvis obduktionskostnader för misstänkta RD-fall för att därigenom underlätta att diagnos ställdes. I samråd med veterinärer och genetiker införde klubben en avelsrekommendation, som innebar att sjuka djur skulle tas ur avel liksom deras helsyskon, även ur tidigare kullar av samma kombination. Även föräldradjuren måste tas ur avel.

För att bredda avelsbasen, d v s minska riskerna att enskilda hundar som kunde vara bärare av sjukdomsanlag skulle få för stort inflytande i rasen, infördes 1985 en rekommendation om parningsbegränsning. Denna rekommendation har under årens lopp flera gånger omformulerats, men är i sina grunddrag densamma.

Den formulering som beslutades på årsmötet i februari 1999 och fortfarande gäller lyder:

”Hanhund får ej ha fler än 5 parningar per år. Med parning avses här parning, som resulterat i en eller flera valpar där minst en valp överlevt till minst 8 veckors ålder”.

Som ytterligare åtgärd beslutade årsmötet 1999 att hos Svenska Kennelklubben begära central registrering av RD, dels för att få ett bättre grepp om dess utbredning, dels ge uppfödarna ett hjälpmedel i deras avelsplanering. På SKK:s officiella lista för åren 1980-2003 finns 28 hundar hos vilka RD konstaterats genom obduktion eller biopsi. Därefter har inget ytterligare fall inrapporterats.

Under 2021 noterades dock, i Norge, ett troligt fall av RD hos en svenskfödd valp, men där sjukdomen ej fastställts genom obduktion.

Andra troligen ärftliga sjukdomar som förekommer i rasen är förutom RD: levershunt, Legg-Perthes sjukdom, addison, cushing, patellaluxation, katarakt, glaucom, diabetes och hjärtfel. Sistnämnda problem bör noteras endast om det upptäcks i unga år. Omfattningen i rasen av de ovan nämnda sjukdomarna uppskattas vara <1 % och har inte föranlett några åtgärder från klubben.

Hösten år 2003 genomfördes en enkätundersökning om våra cairnterriers hälsa. Materialet består av 1438 hundar. Resultatet redovisades i detalj i tidigare version av RAS och finns därför arkiverat. Inga oväntade eller dramatiska fynd har gjorts på sjukdomsdelen. Många olika sjukdomar och besvär som redovisas är naturligtvis bekymmersamma för de hundar och ägare som drabbats, men är inte av det slag att de går att komma åt med avelsåtgärder, i varje fall inte vad vi känner till i dagsläget.

Under 2009 genomfördes en mindre hälsoenkät, med färre frågor än den som genomfördes 2003. Totala svarsfrekvensen blev 380, varav 147 hanar och 233 tikar.

Under våren 2022 har ännu en hälsoenkät genomförts. Denna gång med hjälp av ”Survey Monkey”. Svarsfrekvensen (>500 st) får anses vara god i förhållande till antalet registreringar.

Utfallet avseende hälsoaspekterna visar dock inte på några anmärkningsvärda

förändringar jämfört med tidigare enkäter, förutom gällande förekomsten av SRMA (steroid responsive meningitis arteritis).

Agria Breed Profile och statistik från övriga försäkringsbolag.

Den senaste uppdateringen av denna profil omfattar hundar tom 2015. Den är därför ej att betrakta som helt aktuell men kan dock tjäna som ett jämförelsematerial gentemot hälsoenkäter och statistik från övriga försäkringsbolag. I samband med Svtek:s avelskonferens hösten 2021 fick vi ta del av profilen för cairnterrier. Utfallet visar att rasen, i jämförelse med alla raser och gentemot övriga terrierraser, är att betrakta som mycket frisk. Inhämtad statistik från övriga försäkringsbolag skiljer sig inte nämnvärt gentemot Agria Breed Profile.

Nuläge hälsa

Sedan några år tillbaka har noterats ett ökat antal fall av SRMA (steroid responsive meningitis arteritis). Därför har mycket arbete lagts ner på att samla in uppgifter på drabbade hundar. Ett samarbete har inletts med SLU och en rasklubb vars ras är ganska hårt drabbad av sjukdomen. För att uppmuntra hundägare att rapportera in uppgifter på drabbade hundar och hjälpa forskarna på SLU med underlag har klubben avsatt ekonomiska medel för blodprovstagning. Ett intensifierat arbete med detta är att förvänta de kommande åren.

Avelsrekommendationer avseende SRMA har införts i samband med årsmötet 2022. Det är vår förhoppning att ett snabbt agerande ska ge samma goda resultat som när likartade åtgärder vidtogs för att hindra spridningen av RD.

Avelsrekommendationer avseende SRMA: Hund som diagnosticerats med SRMA ska tas ur avel. Det avelsdjur som lämnat fler än en avkomma som diagnosticerats med SRMA ska tas ur avel. Hund som har en avkomma som är diagnosticerad med sjukdom som ovan ska inte användas i avel i kombination med hund som har förälder, avkomma eller helsyskon som är diagnosticerad med sjukdom som ovan.

”Detta bygger dock på uppfödarens och avelshundägarens skyldighet att både efterfråga och upplysa om förekomsten av sjukdomen i de aktuella linjerna.”

Flera autoimmuna sjukdomar förekommer men vid studier av försäkringsbolagens statistik och genomförda hälsoenkäter kan det konstateras att dessa är på en så låg nivå att det, i dagsläget, inte föranleder några avelsrestriktioner.

Sammanfattningsvis kan dock sägas att vi har en förhållandevis frisk ras, men som i alla raser förekommer sjukdomar av olika slag, tillfälliga eller mera långvariga och allvarliga.

Mål hälsa

Klubben ska verka för att:

- rasen ska fortsätta att bibehålla sin goda hälsostatus.
- bibehålla en fortsatt låg inavelsnivå vilket är viktig för att värna om rasens hälsotillstånd.
- uppmuntra och medverka till ökad kunskap i genetik hos uppfödare och hanhundsägare för att därigenom uppnå bredare avelsbas och mindre släktskap.
- öka öppenheten från och mellan både uppfödarna och hanhundsägarnas sida när det gäller kunskapen om det egna avelsmaterialets för- och nackdelar.
- öka kunskapen om uppfödarnas ansvar att inhämta tillgänglig information om tilltänkta avelsdjur i samband med planering av parningar.
- på lämpligt sätt informera uppfödarna om förekommande sjukdomar inom rasen.

Uppfödarna ska verka för att:

- till avelskommittén inrapportera alla fall av allvarlig sjukdom.
- informera sin valpköpare om vikten av att rapportera in fall av allvarlig sjukdom till avelskommittén.
- följa de av klubben fastställda avelsrekommendationerna.
- i sitt avelsarbete sträva efter låg inavelsnivå vilket är viktig för att värna om rasens hälsotillstånd.
- Inte nöja sig med att enbart gör en inavelsberäkning i avelsdata utan även studera härstamningen, i den tilltänkta kombinationen, bakåt och med det sträva efter att samma hund/hundar ej förekommer i någon större utsträckning.
- tänka bredare i sitt val av avelsdjur och därmed medverka till en breddad avelsbas på sikt.

Strategi hälsa

Grunden till friska och sunda hundar är att inte använda sjuka hundar, eller bärare av kända sjukdomsanlag, i avel samt se till att verka för en låg inavelsprocent i avelsarbete.

De avelsrekommendationer som finns beslutade och som föreskriver ett begränsat användande av avelshannar ska därför fortsätta att gälla.

För att påminna uppfödarna om vikten av ovanstående ska, på lämpligt sätt,

informerar om avelsarbete och veterinärmedicin.

Genom återkommande konferenser för uppfödare och ägare av avelshannar ska klubben uppmana till ökad öppenhet i avelsarbetet.

Klubben ska arrangera uppfödarkonferenser/utbildningar, digitalt eller fysiskt, för att ge uppfödarna en god kännedom om aktuella hälsoaspekter.

En första digital uppfödarkonferens genomfördes i januari 2022 där arbetet med RAS och sjukdomen SRMA var ämnet för dagen.

Under mars månad genomfördes ett digitalt uppfödarmöte med information om hur man kan arbeta med SKK:s avelsdata samt en kortare lägesrapport angående den då pågående hälsoenkäten.

Planerna är nu att följa upp detta med fler uppfödarmöten i syfte att förankra arbetet med RAS-uppdateringen samt att föra ut annan adekvat information och utbildning till uppfödarna.

Avelskommittén uppmanar ägare till allvarligt sjuka djur att anmäla detta till kommittén för att underlätta identifieringen och faktainsamlingen om rasens hälsotillstånd.

En lämplig tidsintervall för enkätundersökning av rasens hälsotillstånd torde vara sådan att de genomförs en gång per generationsintervall. Det är först när nya individer ingår i materialet som en utvärdering kan visa på en trend av förändring. Det är därför lämpligt att en ny enkät genomförs vid vartannat uppdateringstillfälle av RAS.

En veterinärspalt har införts i medlemstidningen. Där kan medlemmarna ställa frågor och få svar på allehanda veterinära problem.

Mentalitet

Bakgrund mentalitet

Cairnterriernas ursprungliga "yrke" var att på gårdarna på den skotska landsbygden jaga råttor och andra skadedjur t ex räva, vildkatter, iller, utter och grävling. Detta skötte de dels på egen hand, dels assisterade de yrkesjägare som för att skydda böndernas boskap hade till uppgift att jaga rovdjur. När det jagade djuret smitit ner i något gryt eller stenröse var det cairnterriernas uppgift att jaga fram det. Som framgår av detta var deras arbetssituation krävande och ställde speciella krav på mentaliteten hos hundarna, bl a genom aktiv problemlösning.

Mentaliteten är alltså viktig för en cairnterrier. Den ges därför också stort utrymme i rasstandard. Den ska imponera genom att vara aktiv, modig och tålig till sin läggning. En typisk cairnterrier ska vara orädd och glad och uppträda självsäkert men inte aggressivt. Den ska vara kvick, alert och ge intryck av att vara en naturlig arbetande terrier.

Nuläge mentalitet

Rasen har under alla år ansetts vara mentalt stabil, utan några egentliga rasbundna problembilder, även om enskilda problem naturligtvis förekommit och förekommer även idag. I tidigare hälsoenkäter har det noterats att en del mentala problembilder har rapporterats.

Det som framför allt återkommer i svaren är känslighet för höga ljud, skotträdsla, skällande, vekhet och stor jaktlust. Tyvärr är det svårt att fastställa om det är genetiska eller ägarrelaterade problem.

Trots detta är mer än 80% av de som svarat nöjda med sin ras, och ca 75% kan tänka sig att skaffa en cairnterrier igen. Differensen kan bero på att några har svarat att de nu är för gamla för att skaffa en ny hund.

Med de metoder som nu finns, genom SKK/Avelsdata, är det lätt att skaffa sig kunskap om inavelsnivån hos en planerad parningskombination. Det är viktigt att uppfödarna ser till att inavelsnivån håller det av genetiker vedertagna målet om 0,5% ökning per generation, dvs. ca 2,5% genomsnittlig inavelsnivå.

Valphänvisning i klubbens regi accepteras endast av kullar med en inavelsprocent på högst 6,25%.

Genom uppfödarmöten, fysiska eller digitala, ska utbildning i användandet av SKK/Avelsdata genomföras.

Ett tillskott med och användande av nya/andra linjer med väl dokumenterad bakgrund bör uppmuntras, så att rasens höga standard såväl exteriört som sundhetsmässigt kan bibehållas.

De avelsrekommendationer som nu finns och fungerat i många år inom rasen ska kvarstå för att öka avelsbredden och även fortsatt hålla inavelsprocenten på en önskvärd nivå.

BPH (Beteende och personlighetsbeskrivning hund) är den nya officiella mentalbeskrivningen. Den är utformad för att passa alla hundar, oavsett ras.

Det är ett bra komplement för att utvärdera mentaliteten.

I skrivande stund finns det 167 st beskrivna Cairnterrier. Klubbens mål är i första hand att uppnå 200 beskrivna deltagare för att då få en rasprofil fastställd. För detta sponsrar klubben deltagarna med 100 kr per startavgift tills dess att målet är uppnått.

Klubben har instiftat ett aktivitetsdiplom för att bidra till att fler aktiverar sin hund på olika sätt. Det har fått ett positivt mottagande och sannolikt sporrat till att allt fler aktiverar sin hund.

SKK/AK kommenterade i förra RAS:

Det är dock inte anmärkningsvärt att en del hundar fortfarande har stor jaktlust, snarare tvärtom, eftersom ursprunget är en jakthund. Om nu klubbens avelsinriktning är att minska jaktlusten så är det rimligt att anta att rasen inte längre är ämnad att vara jakthund?

Det är vår uppfattning att rasen aldrig har varit någon jakthund i egentlig mening. Dess ursprungliga uppgift har varit att bekämpa skadedjur som förekommit på de gårdar där hundarna fanns.

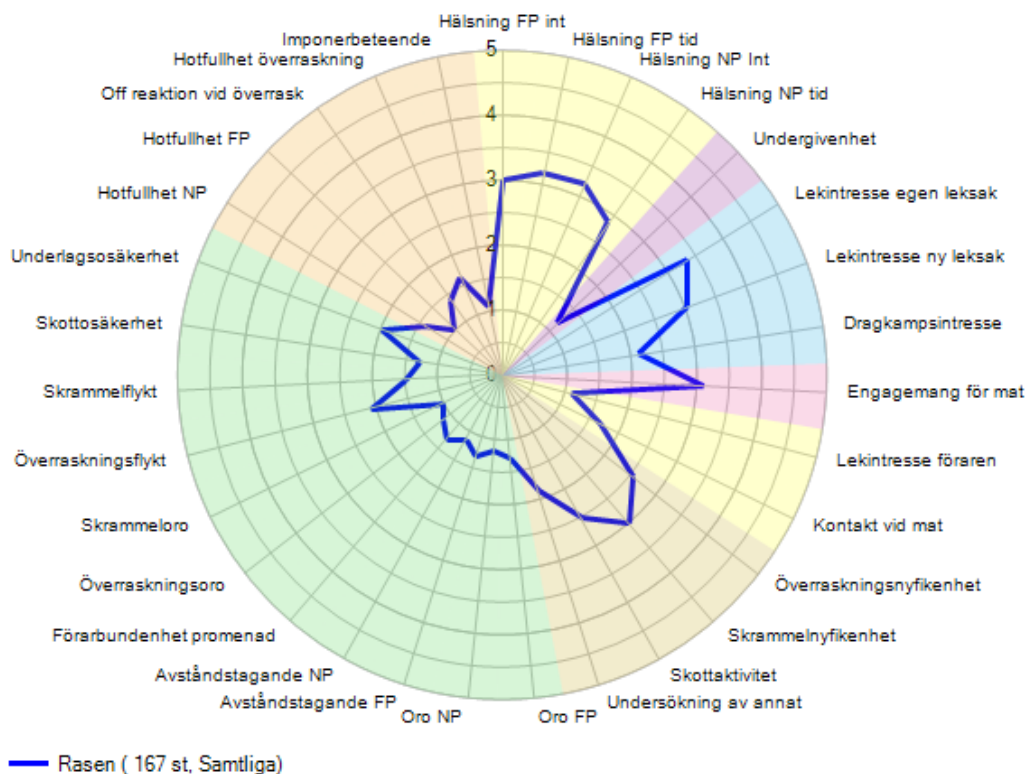
Det finns inget mål att arbeta för att öka eller minska den jaktlust som emellanåt finns hos en del individer. Det utgör en stor del av rasens särprägel och bör så förbli. Det är dock klubbens och uppfödarnas ansvar att informera blivande cairnägare om vad de kan förvänta sig av rasen mentalt och hur de bäst ska hantera detta i vardagen.

I den genomförda hälsoenkäten återfinns endast i ett fall ett påpekande om besvärande jaktlust. Även detta talar för att jaktlust inte kan uppfattas som något större problem inom rasen.

En andra kommentar från SKK/AK var:

Det finns fortfarande vissa frågetecken kring mentaliteten i rasen med en relativt stor grupp som uppvisar rädsla av olika slag. Det är viktigt att detta analyseras vidare.

När vi utvärderar den statistik som finns från genomförda BPH så talar detta klart att rasen inte har några uttalade rädslor. Snarare tvärtom. BPH visar på att rasen är utåtriktad, lekfull och nyfiken utan någon påtaglig rädsla.

Mål mentalitet

Klubben ska verka för att:

- rasen ska behålla det typiska cairnterriertemperamentet som aktiv, positiv, glad, orädd, påhittig, mångsidig, snabb i tanke och handling. Lättlärd och arbetsvillig, nyfiken, självständig, alert och självsäker men inte aggressiv.
- eftersträva att uppnå tillräckligt många BPH-beskrivna hundar för att en rasprofil ska kunna tas fram.

Uppfödarna ska verka för att:

- öka deltagande vid BPH såväl med egna hundar som med att uppmuntra sina valpköpare till deltagande.
- Informera valpköpare om rasens förväntade mentala egenskaper.

Strategi mentalitet

Uppfödarna har ett mycket stort ansvar att noga informera sina valpköpare om den mentalitet en cairnterrier ska besitta för att motsvara rasstandarden innan de bestämmer sig för rasen.

Till hjälp finns broschyren om valpens utveckling och boken "Världens bästa kompis". Detta följs nu upp med en rad lämpliga artiklar i ämnen som mentalitet, uppfostran och aktivering.

Klubben ska fortsätta med bidrag till startavgiften vid BPH tills en rasprofil har kunnat tas fram.

Klubben ska uppmana alla medlemmar att söka sig till de beskrivningar som anordnas runtom i landet. Uppfödare ska uppmanas att samla sina uppfödningar till gemensamma beskrivningar i samarbete med befintliga arrangörer.

Exteriöra Egenskaper

Bakgrund exteriör

Rasen som härstammar från de brittiska öarna och godkändes av engelska Kennelklubben 1910. Den första importen kom till Sverige 1924.

Den förde en ganska tynande tillvaro i landet ända fram till början av 50-talet. Under denna period avlades mycket på ett antal importter utan att någon speciell typ eller enhetlig kvalitet kan sägas ha varit dominerande.

Typmässigt tenderade hundarna dock, genom ett flertal importter från början av 1960 fram till 1970-talet att bli lägre och tyngre om än välkonstruerade. Många som introducerades i rasen vid denna tid vill idag hävda att detta är den "ursprungliga" eller "gamla" typen av cairn då det var så de såg ut när man först lärde känna rasen.

"Gamla" typen kan för dessa personer äga en viss riktighet men den "ursprungliga" typen är dock den som beskrivs i standarden och den föreskriver en kvick, alert och naturlig arbetande terrier med medellånga ben utan alltför grov benstomme.

I mitten av 70-talet skedde så en förnygring i uppfödarleden och flera av de uppfödare som därefter kom att dominera rasen och dess utveckling, tillkom.

En markant förändring mot en lättare och mera högställd cairn skedde, främst genom arbete och inflytande av Maud Montgomery-Bjurhult, kennel Sarimont.

De riktigt stora framgångarna i utställningssammanhang kom då också snabbt. Rasen utvecklades mer exteriört och större fokus lades på presentationen av hundarna både när det gällde pälsvård och handling.

Sedan dess har rasen haft en mycket positiv utveckling i landet och framgångarna har varit mycket stora såväl nationellt som internationellt.

Exteriöra egenskaper nuläge

På 2014 års domarkonferens gjordes ett uttalande att de bästa individerna i rasen fortfarande håller högsta internationella klass men att antalet högklassiga individer har minskat i takt med de allt färre registreringar. Avseende exteriöra detaljer noterades att fronterna, vilka tidigare omtalats som ett problemområde, ej längre utgjorde ett lika stort problem.

Däremot uttalades att man ska lägga större vikt vid huvudets form och dess detaljer samt ljusa ögon. Det är dock av vikt att även framöver ta särskild notis om exteriöra överdrifter, frandelarnas konstruktion och storleken inom rasen.

SKK/AK kommenterade storleken i förra RAS:

Analysen av mankhöjd visar på en stor spridning. Diagrammen över mankhöjderna kan göras mer pedagogisk, t.ex. bör skalstegen vara lika stora, och tikarna kan inte stämma. Detta kan ändra slutsatserna om variationen och medeltal i höjd.

De exteriöra detaljerna är svåra att uttala sig om då antalet utställningar under pandemiåren varit mycket få och därmed få skrivna kritiker att utvärdera. Erfarenheterna säger oss dock att klara förbättringar har skett på dessa områden. Avsikten var att genomföra en likadan omgång mätning av hundar som genomförts vid två tidigare tillfällen. Dock satte pandemin hinder i vägen för att detta skulle kunna genomföras som det var tänkt.

Mål exteriöra egenskaper

Klubben ska verka för att:

- rasen i genomsnitt och även avseende de toppvinnande individerna, ska bibehålla en jämn och hög kvalitet.
- rasen ska utvecklas positivt avseende de observandum som påtalades vid senaste domarkonferensen.

Uppfödarna ska verka för att:

- genom sina avelsval eftersträva att rasens genomsnittliga mankhöjd håller sig inom standarden.
- genom sina avelsval eftersträva en jämn och hög exteriör kvalitet.

Strategi exteriöra egenskaper

De förekommande exteriöra avvikelserna inom rasen är fortfarande av den art att de inte föranleder några speciella åtgärder förutom en fortlöpande diskussion och information inom uppfödarleden och med domarkåren. Bägge grupperna bör beakta standardens beskrivning av måttlighet och gemensamt beakta de på domarkonferensen berörda exteriöra problemområdena.

En ny mätning av storleken inom rasen planeras att genomföras under tiden för nästa RAS-revisionstillfälle.

Det är avelskommitténs uppgift att följa och utvärdera den exteriöra utvecklingen inom rasen.

